

Ardealul Economic

ERDELYI KÖZGAZDASÁG

Nouile valori medii

„Monitorul Oficial” a publicat valorile medii stabilite de Ministerul finanțelor, la cari se va calcula impozitul pe lux și cifra de afaceri.

Valorile sunt valabile pe trimestrul dela 1 Aprilie la 1 Iulie 1930 și au intrat în vigoare în ziua de 9 Aprilie.

Lichidarea ipotecilor dinaintea războiului

Ziarul „Újság” din Budapesta anunță că între Ungaria și România s'a încheiat un acord privitor la achitarea datoriilor ipotecare contractate înainte de războiu la Budapesta de către instituțiile din Ardeal și Banat. Totalul acestor datorii a fost fixat la 100 milioane coroane. 75 la sută din această sumă va fi lichidată socotindu-se 1 coroană egal 1 leu. Pentru restul de 25 procente se vor restitui obligațiunile ipotecare emise înainte de războiu de Institutul ipotecar ungar.

Prin acest acord se lichidează complet chestiunea datoriilor ipotecare.

Aplicarea noului tarif unitar

Instrucțiunile Ministerului de Finanțe

Ministerul de Finanțe a trimis un ordin circular tuturor administratorilor financiari din țară prin care le face cunoscut că prin deciziile ministeriale nr. 105168 și 105169 din 5 Aprilie 1930, noile valori medii din tariful unitar al legii impozitului pe lux și cifra de afaceri, intră în vigoare de pe data publicării lor în Monitorul Oficial, adică 9 Aprilie et.

Ca atare dela această dată calcularea impozitului pe lux și cifra de afaceri, la producția internă se va face asupra valorilor medii prevăzute în acest tarif numai la întreprinderile care nu sunt societăți anonime sau cooperative, pentru import și export aplicându-se în toate cazurile tariful unitar.

Decizia ministerială nr. 259213 din 4 Octombrie 1929, precum și ordinul circular nr. 259565 din 1929 prin care valorile medii la firele, țesăturile și toate articolele de mătase artificiale sau vegetală asupra cărora se calcula impozitul pe lux și cifra de afaceri, cu o reducere de 20 la sută, se anulează conform dispozițiilor art. 17 din lege.

Impunerea acestor articole se va face deci conform valorilor medii din tariful unitar fără nici o reducere.

Inființarea întreprinderilor publice

Ce conține regulamentul

Comisia care a alcătuit proiectul de lege al întreprinderilor publice a întocmit și regulamentul întreprinderilor.

S'a procedat astfel încât ca înființarea întreprinderilor să fie cât mai de vreme fapt împlinit.

Regulamentul prevede că autorizațiile de întreprinderi se dau prin licitație publică, conform caietului de sarcini.

Caietul de sarcini va cuprin-

de toate condițiile generale cari vor fi respectate de concesionari.

Licitația publică nu se va referi la preț, ci la condiții.

D. Virgil Madgearu, ministrul finanțelor, a declarat că încă înainte de sârbătoarea paștilor, chestia întreprinderilor va fi rezolvată.

Se va da, prin aceasta, o mână de ajutor comerțului.

Aradon új árlejtést tartanak 700 vagon városi tűzifára

Arad város gazdasági hivatala április 8-án árlejtést tartott 700 vagon tűzifa szállítására. Az árlejtésen a következő 10 cég tett ajánlatot:

1. Milovai Faipar ajánlott 350 vagon tűzifát vagononként 7.255 lejért.
2. A Patria Fatermelő Rt. 700 vagonat ajánlott kétféle minőségben 6.967 és 7.516 lejes árban.
3. Negru Vasile 175 vagonat vagononként 7.363 lejért.
4. A Poiana Faipar 175 vagonat 7.663 lejes árban.
5. Radován Milivoj 350 vagonat 7.215 lejes árban.
6. Mocsonyi Antal uradalma 750 vagonat 7.090 le-

jes árban. 7. Az Urvis-Bocsigi faipar 350 vagonat 7.164 lejes árban. 8. Istin György Magyarpécska 200 vagonat 8.190 lejért. 9. Feiner Farkas 100 vagonat 7.535 lejért, végül 10. az Élesdi Faipar 350 vagonat 7.990 lejért.

A bizottság megállapította, hogy bár a Patria Fatermelő Rt. a legolcsóbb ajánlattevő, de az összes ajánlatok a rendes piaci áraknál drágábbak és ezért a városi tanács elhatározta, hogy újabb árlejtést tart az ötmillió lej értékű városi tűzifa szállítására.

Inființarea Societății Comunale de Electricitate din Cluj

„Electrobel” și „Minele de Cărbuni din Ardeal” au luat în primire Uzinele Electrice din Cluj — Noua direcțiune

În urma contractului încheiat de către Primăria Cluj și societățile de electricitate „Electrobel” și „Minele de Cărbuni din Ardeal”, în 7 Aprilie s'a constituit noua „Societate Comunală de Electricitate din Cluj”, care a și luat în primire „Uzinele Electrice din Cluj”, conform convenției încheiate.

Contractul s'a încheiat pe 50 de ani.

Uzinele Electrice din Cluj au fost evaluate la 107 milioane lei de către experți și deci atât apart are municipiului în noua societate înființată.

Societatea belgiană investeste în numerar 63 milioane lei pentru sporirea capacității Uzinelor Electrice din Cluj

și din această sumă „Electrobel” a și deșus la Banca Națională 18 milioane 900.000 lei.

Pe baza capitalului belgianii au drept la șase locuri din nouă în direcțiune.

În direcțiune după repartizare, vor fi 4 români, din cari trei pentru capitalul strein, iar unul pentru Cluj și în fine trei belgieni, un ungar și un socialist. Președinte al societății este dl Dr. Iuliu Hațiegan, Dr. Augustin Maior, Grigorie Manolescu, iar din partea orașului dl Richard Tuffli.

Din partea belgienilor sunt dnii Ing. Henry Sarolea ca vicepreședinte iar Ing. Richard Cortazzi și Ing. Edgar Boulvin ca membri. Din partea partidului maghiar este dl Ștefan Zăgoni, iar din partea socialiștilor dl Francise Bruder.

Director general al întreprinderii va continua să fie dl Ing. Munteanu, care și până acuma a condus Uzinele Electrice cu pricepere și clubziunță.

Uj rendszer az italmérési engedélyek kiadásánál

A pénzügyminiszterium elhatározta, hogy új rendszert vezet be az italmérési engedélyek kiadásánál. Eddig az volt a rendszer, hogy az italmérés elnyerése iránti kérvényeket közvetlenül a pénzügyminiszteriumhoz kellett benyújtani és hosszú ideig kellett várni, amíg a kérvények elintéztést nyertek.

Az új rendszer visszaállítja a régi eljárást.

Az italmérési engedély elnyerése iránti kérvényeket az illetékes pénzügyigazgatóságokhoz kell benyújtani, amely a kérvényt a pénzügyminiszteriumnak, vagy minden valószínűség szerint a kormányzóságnak terjeszti fel. Ez három napon belül elintézi a kérvényt és az iratokat visszajuttatja a pénzügyigazgatóságokhoz, amely kiadja az italmérési engedélyt.

A kolozsvári bankok 1 százalékkal leszállították a betéti kamatot

Alulírott eluji bankok tisztelettel értesítik ügyfeleiket, hogy a náluk takarékbetétben vagy folyószámlán elhelyezett követelések után megtérített kamatlatbat folyó évi április hó 10-étől kezdődőleg évi 1% (egyszázalékkal) leszállítják.

Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt.

Erdélyi Leszámitoló és Pénzváltó Bank Rt.

Hermannstaedter Allgemeine Sparkassa.

Kereskedelmi Hitelintézet Rt.

Kolozsvári Takarékpénztár Rt.

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

Transsylvania Bank Rt.

Május elsején alakul meg az Erdélyi Magyar Földhitelintézet

Az Erdélyi Magyar Földhitelintézet részvényjegyzésének határideje március végével lezárult. A kisgazdák jelentékeny tömegben jegyezték részvényeket, de nem vonták ki magukat a jegyzésből a nagyobb földbirtokosok és a magyar egyházi intézmények sem, a 20 millió lej alaptőke lejegyzése tehát biztosítottnak tekinthető. Az Erdélyi Magyar Földhitelintézet alakuló közgyűlése május elsején Kolozsváron lesz.

Banca Anglo-Română a realizat un beneficiu de 11.6 milioane

La Banca Anglo-Română, care pe o parte a comprimat dobânzile sub 16 și chiar sub 14 la sută și cu toate că

capitalul social a fost urcat dela 50 la 80 milioane

și fondul de rezervă dela 10 la 20 milioane, cheltuielile au rămas aproape aceleași ca în 1928.

Beneficiul este de 11.6 milioane

la un capital de 80 milioane. Conturi creditoare și depozite 281 milioane, debitoare, avansuri 276 milioane, acestea din urmă ușor lichidabile. Există o proporție fericită între mijloacele proprii ale Băncii — 100 milioane — și 350 mijloacele străine. Volumul operațiilor a crescut mult dela un an la altul. De observat este că Banca Anglo-Română n'are participațiunii industriale.

Taxele de întreprindere pentru automobile

Sesiată de numeroși comercianți importatori, Camera de comerț și industrie din București a făcut următorul demers la Direcțiunea Porturilor din Ministerul comunicațiilor, pentru scăderea taxelor de întreprindere în portul Constanța.

Se arată că în portul Constanța se găsesc întreprindere sub cerul liber un număr de automobile demontate sosite ambalate în lăzi și stivuite unele peste altele astfel încât ocupă un spațiu foarte restrâns. Deși demontate, totuși acestor automobile li se aplică taxele care privesc automobilele montate.

La cele de mai sus, mai trebuie menționat că Direcțiunea Porturilor nuși ia nici o răspundere pentru stricăciunile ce se produc din cauza intemperiilor ca urmare a depozitării sub cerul liber.

Pentru aceste motive, Camera de comerț cere să se ia în cercetare această chestiune și a dispune micșorarea taxelor de întreprindere ale Portului Constanța.

A Felsővisői Központi Takarékpénztár kényszerregezséget kért

A Felsővisői Központi Takarékpénztár az utóbbi időben különösen a fakeskedőknek nyújtott hitelek következtében jelentős veszteségek érték, minek következtében kénytelen volt maga ellen a kényszerregezségi eljárás megindítását kérni.

A beterveztett vagyoni státus szerint passzívái 2.251.000, aktívái 1.587.000 lejt tesznek ki.

Hitelezőinek 50 százalékos kvótát ajánl, amit 3 év alatt egyenlő részletekben fizetne ki kamatmentesen.

Deponenții băncii „Hermes” pentru un acord pacinic

In loc de concordat deponenții caută să obțină un acord pacinic

Deponenții băncii insolvente „Hermes” au avut o nouă constătuire, sub prezidenția dlui avocat dr. Arthur Weiss, ocupându-se cu soluționarea achitării depunerilor.

După cercetările amănunțite s'a constatat, că pasivele băncii se cifrează la 54.500.000 lei, pe când activele s'au evaluat la 20 milioane

după cele mai reale socoteli.

Pe baza socotelilor făcute, în consecință se constată numai o acoperire de 30 procente.

Direcțiunea a mai oferit din averea

proprie a unor membri 12 milioane și deci cu această sumă a mai crescut suma ce ar sta la dispoziție.

În consecință s'a făcut propunere, ca creditorii să ia în primire în contul creianțelor ce au fabrica de rama pentru 15 milioane, fabrica de mobile de fier pentru 5 milioane și țesătoria pentru 4 milioane lei, dela „Hermes”.

Deponenții au accentuat, că ei susțin ca să se încheie un acord în afără de concordat și numai atunci ar cere concordat, când n'ar renși acordul pacinic solicitat.

A Hermes Bank betétesei nem tartják reálisnak az igazgatóság részéről felajánlott 30 százalékos kvótát

Csőd helyett magánregezséget kísérelnek meg a betétesek

A fizetéképtelenné vált temesvári Hermes Bank és Kereskedelmi Rt. betétesei értekezletet tartottak, amelyen dr. Weisz Arthur ügyvéd ismertette a szanálás megoldásának tervzetét, amely a következő:

A szakértői könyvvizsgálat szerint

a passzívák összege 54 millió 500.000 lej, míg a leértékelt aktívák a legreálisabb számítás szerint husz millió lejre becsülhetők.

Ezek alapján harmine százalékgig van tárgyi fedezet. Csak a realizálási módtól függ, hogy sikerül-e egységes és céltudatos eljárással eme meglévő fedezetet a betevők javára megmenteni.

Az intézet igazgatósága 12 millió lejes áldozatra hajlandó.

Ezt az összeget részben ingatlanokból (három millió lej), részben készpénzben (két millió lej) végül a saját és rokonaik betéteiről a többi betétesek javára történt lemondásokból állítják össze.

Az igazgatósági tagok betéteivel csökkentett hitelezői végösszeg tehát 47.500.000 lej.

Javasolja, hogy a hitelezők vegyék át a

gyárakat azoknak összes aktíváival együtt:

képkeretgyárat 15 millió lej értékű betétkönyvért, a vasbutorgyárat ötmillió lej értékű betétkönyvért, a kötszövőgyárat négy millió lej értékű betétkönyvért. Eme iparvállalatok lekapcsolásával a passzívák összege 23.500.000 lejre csökkenne. A bankhitelezőkkel folytatott tárgyalások eredményeképpen a kényszerregezségi költségre lenne fedezet. A banknak módjában lesz mindazon a hitelezőknek, akiknek követelése az 50 ezer lejt meg nem haladja, az eljárás befejezésétől számított kilencven nap alatt tiz százalékos készpénzben kifizetni, a további összeget pedig a likvidálás lehetőségéhez képest három havonként kifizetni.

Kétségtelen tehát, hogy az egyezségnek van reális alapja és éppen ezért azoknak, akik nem akarják követelésüket elveszteni és csődöt előidézni, feltétlenül objektív elbírálás tárgyává kell tenniük a tervzetet.

Többek hozzászólása után a betétesek abban állapodtak meg, hogy a magánregezségre törekednek és csak ha ez nem sikerül, akkor folyamodnak a kényszerregezséghez.

Adunarea generală a Uniunii Industriilor Metalurgice și Miniere din România

In uniune au fost primite mai multe fabrice din Ardeal

Sâmbătă la orele 5 d. a., s'a ținut la Uniunea Industriilor metalurgice și miniere din România, o ședință extraordinară pentru modificarea statutelor și adunarea generală ordinară.

A prezidat d. ing. C. Orghidan, președintele Uniunii, asistat de d. ing. Ioan Arapu, secretar general.

Au participat reprezentan-

ții următoarelor industrii metalurgice:

Uzinele de fier și domeaile din Reșița prin dnii ing. C. D. Bușila, director general; dr. C. Revai, ing. C. Reschowski, P. Missir, directori; Titan-Nadrag-Calan prin d. I. Vulturescu E. Wolff; Soc. Petroșani și Lupeni prin d. ing. Balș; Fabrica Malaxa, prin

d. ing. Gabrielescu; Soc. Franco-Română; Uzinele Lemaitre prin d. O. Jaumotte, Uzinele Vulcan, prin d. ing. Gall; Turnătoria Rieger, prin d. Popescu Colibași; Fabrica Schramm Huettl et Schmidt; Turnătoria de fier din Oradea Mare și Fabrica de vagoane Unio prin d. ing. Drossescu. Soc. Anonimă Română „Fichet”, prin d. C. Paas; Soc. Industria Sârmei, prin d. ing. Orghidan, Șantierile Române dela Dunăre, prin d. comandor C. Boerescu. Soc. Semănătoarea, prin d. Emilian; Metalurgia Sig. Hornstein et Co., prin d. Hornstein; Rudolf Smidt et Co. Soc. Creditul Minier, prin d. ing. Popea.

Intrându-se în ordinea de zi a adunării generale, s'a dat citire raportului consiliului de administrație asupra exercițiului 1929, care a fost aprobat de adunare.

Adunarea a aprobat apoi raportul censorilor și bilanțul.

Au fost realeși apoi în consiliul de administrație membrii eșiți la sorti și anume: Șantierile Române dela Dunăre, prin d. comandor Boerescu; Soc. anonimă E. Wolff; Fabrica „Frații Schiel”, Otto Rhein și „Reșița” prin dnii ing. C. Dușilă C. Orghidan, C. Reschowsky și A. Veith.

Au fost realeși censori dnii C. Pons și E. Hornstein și ales nou d. Emilian.

Censori supleanți au fost aleși dnii E. Popovici și W. Paas.

S'a primit demisiunea întreprinderii Frații Prinț din Satu Mare.

S'a ratificat cooptările următorilor noui membrii: Rosenauer et Co., fabrică de suruburi și nituri din Mediaș; O. Mustad et Fii, fabrică de cuie și caele din Galați „Minele de cărbuni din Ardeal” din Cluj și soc. anon. minieră Valea Agrașului și minele de cărbuni din Surduc.

Meghívó

A Nyilvános Aruraktár Részvénytársaság

VI. évi rendes közgyűlését

1930 április 19-én d. e. 11 órakor sa-ját irodahelyiségében tartja meg, melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Jegyzőkönyv-hitelesítők és szavazatszedők kijelölése.
2. Az igazgatóság jelentése az 1929. évi mérleg- és eredményszámlákról.
3. A felügyelőbizottság évi jelentése az igazgatóság által előterjesztett mérleg- és eredményszámlákról és az igazgatóság, valamint a felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása az 1929 üzletévre.
4. Igazgatóság és felügyelőbizottság választása az 1930 üzletévre.
5. Esetleges indítványok.

Carei, 1930. április 4.

Az Igazgatóság.

Mobilitásának megőrzésére és üzleteinek konzerválására törekedett az 1929 évben a Temesvári Bank és Keresk. Rt.

A múlt évi mérleg 27,449.299 lej tiszta nyereséget mutat ki — Hetven lej az osztalék

A Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatósága a napokban megtartott ülésén jóváhagyta a 23. üzletévre vonatkozó zárszámadásokat. Az intézet fennállása óta egy üzletévben sem történt, annyi sorsdöntő esemény, mint az 1929. esztendőben, május 24-én amerikai üzletiutján váratlanul hunyt el Szana Zsigmond, aki az intézetet alapította és aki 24 éves vezérigazgatói tevékenysége alatt azt mai jelentőségére emelte.

Jelentős változások az intézet nagyrészvényesei között

Jelentős változásokat hozott az elmúlt év az intézet nagyrészvényesei körében is: a Banca Marmorosch, Blank et Co., mely számottevő Temesvári Bank-részvény tulajdonosa volt, e részvénybirtokát az elmúlt év végén egy bánáti csoportnak engedte át és ezzel kapcsolatban az említett intézet képviselői a bank igazgatóságából kiváltak. Ebből kifolyólag az Angol-Magyar Bank, amely már annak idején az intézet alapításánál részt vett, eddigi részvénybirtokát megnagyobbította és az intézet nagyrészvényesei körébe lépett a Banca Moldova bukaresti intézet is, míg a Schoeller et Co. bécsi bankház és a Banque Lambert brüsszeli bankház érdekeltsége továbbra is változatlanul fenmaradt.

Az említett fontos események közepette

az intézet ügyvezetőségének figyelme az 1929. év folyamán elsősorban oda irányult, hogy a bank mobilitását megőrizze és a meglévő üzleteit konzerválja,

annál is inkább, mivel a Romániában és a nemzetközi piacon uralkodó ismeretes gazdasági viszonyok is ezen üzletpolitika alkalmazását irták elő.

Az aktívák

A mérlegnek azonnal pénzzé tehető aktívái, tehát a pénztári készletek és a váltótárca a múlt év nivóján mozognak: az első tétel 75.7 millió lej tesz ki, a múlt évi 87.3 millió lej szemben, az utóbbi 372.7 millió lej szerepel a múlt évi 319.3 millió lej szemben; a váltótárcából az év végén cca 91.7 millió lej összegű váltót továbbítottak a Nemzeti Bankhoz, ezen idő óta azonban a váltóleszámitolás útján igénybevett összeg lényegesen csökkent.

Az értékpapírtárca az 1928. évi mérlegben 101.9 millió lej szerepelt. Az idén az értékpapírtárca sokkal részletesebben tagolt: a fixkamatozású állampapírok a mérlegben 2.5 millió lej, a pénztárak

részvényei 17 millió lejjel és az ipar- és kereskedelmi vállalatok részvényei 47.7 millió lejjel szerepelnek. A bank értékpapírtárcája több részvényerdekelttség realizálása folytán az 1928. évvel szemben körülbelül 34 millió lejjel csökkent. Az adósok igen részletes csoportosítással szerepelnek. Az összádósok 335.8 millió lej összegéből (a múlt évi 362.2 millió lejjel szemben) 101.4 millió lejjel szerepelnek a bekebelezéssel fedezett adósok, 106.2 millió lejjel a kézirizálóg. rimmesszák, kezességek és más bankszerű biztosítékokkal fedezett adósok, 64 millió lej tesznek ki a rövidlejáratu és nyílt hitelek, míg az intézet érdekkörébe tartozó és általa ellenőrzött vállalatok adósságai 64.1 millió lejjel szerepelnek a fenti összegben. Ezen számadatok arról tesznek bizonyosságot, hogy az intézet künnlévőségei a különböző kategóriájú adósok között arányosan oszlanak meg.

Az ingatlanok, amelyek 3 millió lej netto-jövedelmet hoznak, változatlanul 13 millió lej könyvértékkel szerepelnek a mérlegben.

A passzívák

A teheroldalon 477.4 millió lejjel szerepelnek a betétek, mely összegből 307.2 millió lej a takarékbetétekre, 170.2 millió lej pedig a folyószámla betétekre esik. A betétek legnagyobb része állandó természetű és

a betétesek a januárban bekövetkezett egyes bankbukások folytán előállott néhány nyugtalan nap alatt is a legmesszebbmenő bizalmat tanúsították az intézettel szemben.

Ez a tétel az elmúlt évvel szemben kb. 30 millió lejjel csökkent, ami arra vezethető vissza, hogy az intézet betéteinek kamatfeltételeit redukálta. Lényegesen csökkent a múlt évvel szemben a hitelezők tétele, különösen külföldi valutában, minthogy a lefolyt évben külföldi hitelek igénybevétele egyrészt a megfeszült nemzetközi pénzvviszonyok, másrészt a romániai kamatfeltételek csökkenő tendenciája miatt kevésbé volt vonzó, mint az előző években. Az intézet állandóan készen állott arra, hogy ügyfeleinek vele szemben támasztott hiteligenyeit zavartalanul kielégíthesse. Erre a

célra nemcsak pénztárkészlete és a Nemzeti Banknál ki nem meritett hitele áll rendelkezésére, hanem nagyrészvényeseinél jelentékeny összegű és állandó jellegű hiteleket tart nyitva, valamint egyéb külföldi üzletbarátainál is számottevő tőkék állnak rendelkezésére. Az intézet a rendelkezésére álló tőkéket kizárólag a folyó banküzlet intenzív kultiválására használja fel.

Az intézet mérlege, a szükséges tartalékolások keresztülvezetése után, a múlt évi elővitellel együtt 27.449.299 lej tiszta nyereséggel zárult.

a múlt évi 26,908.460 lejjel szemben. Bár ez a nyereség a múlt évi 90 lej osztalék fizeté-

Adunarea generală a Băncii de Credit Român

Adunarea generală a Băncii de Credit Român s'a întrunit la 5 Aprilie sub presidenția printului Barbu Știrbey. Asistență numeroasă și selectă. Au fost prezente dnii: V. Madgearu, ministru de finanțe, d. Mihai Popovici, fost ministru, d. Mitileneu, fost ministru, N. Lupu fost ministru, Garoflid, fost ministru, Stelian Popescu, fost ministru, Victor Antonescu, fost ministru, Argetoianu, fost ministru, Franasovici, fost subsecretar de stat, Lascar Catargi, dnii Max. Ausnit, senator, Osiceanu, profesor Brancovici, Sanielevici, director general la Societatea de asigurare Generala, Romalo, director general la societatea de asigurare Dacia, Săveanu, Penescu, Pantazi etc.

Raportul arată că condițiunile generale ale pieței și situația economică au impus băncii o deosebită prudență în operațiunile ei. Cercul activității băncii a continuat totuși să se întindă în 1929. Pentru a mări mijloacele proprii și a le menține într-o proporție corespunzătoare angajamentelor și mijloacelor ce îi stau la dispoziție.

Banca a urcat capitalul dela 200 milioane lei la 400 milioane lei.

Acțiunile noi au fost subscrise în întregime. Mijloacele străine arată un spor de 50 milioane la depozitele spre fructificare și tot atât la con-

suet megengedné, az igazgatóság mégis kívánatosabbnak tartja, hogy a mut évben felmerült rendkívüli költségek egyszerre leirassanak, valamint az intézet tartalékjai 2 millió 900.000 lejjel dotáltassanak.

Óvatos osztalékpolitika

Tekintetbe véve a még mindig bizonytalan gazdasági helyzetet, főleg pedig az óvatos osztalékpolitika érdekében az igazgatóság elhatározta, hogy

a közgyűlésnek az 1929. üzletévre 70 lejes bruttó osztalék kifizetését fogja javasolni, ami a részvénynévérték után 28 százalékos kamatozásnak felel meg.

A rövidesen megtartandó rendes közgyűlésen az intézet igazgatósága, a bel- és külföldi nagyrészvényesek néhány kiváló képviselőjének megválasztásával fog kiegészítést nyerni.

tul creditor, în timp ce reescontul la Banca Națională a scăzut dela 27 la 537 milioane. Cifra plasamentelor arată o creștere corespunzătoare sporirii capitalului social.

Tratativele duse sub conducerea băncii au permis încheierea unei înțelegeri între industriile metalurgice principale din țară și un grup important din Europa Centrală.

De asemenea Banca a reușit să realizeze

un acord între toate fabricele de postav din țară pentru înființarea unui birou de desfacere al produselor lor.

Prin crearea acestor organizațiuni cari nu urmăresc ridicarea prețurilor ci asigurarea unei distribuiri raționale a fabricelor, se face un pas important pentru însănătoșirea comerțului, ceea ce va permite să se pună la dispoziția sa credit în condițiuni avantajoase.

Beneficiul e mai mare ca în 1928.

Creșterea e datorită sporului de capital și dezvoltării operațiunilor băncii. Cheltuelile au fost menținute la o cifră aproape de cea a anului trecut.

Neluând nimeni cuvântul se aprobă bilanțul și se dă descărcarea consiliului.

Dividenda este de 90 lei.

Tarif direct de mărfuri român-german

Tariful direct de mărfuri român-german, valabil dela 1 Februarie 1929 a fost abrogat. De asemenea și cele trei suplimente ale acestui tarif.

În locul acestui tarif, cu începere dela 1 Iunie 1930, va intra în vigoare un nou tarif de mărfuri româno-german.

DIANA

sós borszesz, vezérképviselőt „GEA“ KRAYER. Főlerakat Balkán Impex, TIMIȘOARA.

„Dura-Müvek” lett a „Lumina”

A háboru utáni nagy gazdasági fellendülés idején megalakult Temesváron a Lumina Első Román Csillár és Fémárugár Rt., amely céget 10 millió lej alaptőkével bejegyeztette.

Amikor a pénzviszonyok romlása előrevetette árnyékát, a Lumina alaptőkéjét óvatosságból 5 millió lejre szállította le, de most a részvénytőkét újból 8 millió lejre emelte fel és ezt a körülményt az utóbbi napokban bejegyeztette.

A Lumina cégét „Dura-Müvek”-re változtatta át és ugyanekkor Perényi Géza, Bartha Lajos és Löw-Beer Béla igazgatósági tagságát, valamint cégjegyzői jogosultságát is bejegyeztette.

A vállalat az elmúlt évben számottevő fejlődésen ment keresztül és anyagilag megszilárdult.

Importul cǎrbunilor

Ministerul de finanțe a trimis un ordin circular tuturoș punctelor vamale prin care le face cunoscut că pentru a se putea cunoaște cu precizie cǎrbunii cari sunt huilă se pune în vedere că la importul lor, să se pretindă importatorilor analizarea acestor cǎrbuni la un laborator oficial al localității (regiunii) respective și numai pe baza rezultatului analizei veți aplica nota de reducere.

Pentru a nu se încărea transporturile cu locație până la obținerea rezultatului analizei, se va putea opera și elibera importatorilor, cu aplicarea notei de reducere, în urma unei declarațiuni scrise, prin care se obligă ca, în cazul când rezultatul analizei va dovedi că n'au fost huilă, vor achita imediat diferența până la taxa integrale.

Bine înțeles că aprobarea prealabilă pentru aplicarea noiei de reducere, se obține tot dela Direcția Vănilor, în urma avizului Comisiunii Industriale depe lângă Ministerul de Industrie și Comerț, așa cum prevede tariful.

Egyesült Malomipari Rt. a Prohászka koncert uj cime

Prohaska Ede Fiai temesvári cég — mint jelentettük — megvásárolta a Bega-malmot, amelynek 24 óra alatt 8 vagon őrlekedése van. Az új tulajdonosok azt remélik, hogy a román liszt rövid idő múlva ismét elfoglalja pozícióját a világpiacra, nagy exportra akar felkészülni és ezért vette meg a Bega-malmot, amelyben a belföldi fogyasztás számára dolgoztatna, az exportra kerülő lisztet pedig az általa bérelt Temesvári Malmalomban őröltetné.

A Prohaska-cég a Bega-malmot modernül át fogja alakítani, hogy eddigi márkájának megfelelően is olcsóbb áruval bírja ellátni a belföldi piacot. A malomhoz csatolt tésztagyárat a Prohaska-cég nem vette meg és azt továbbra is a Bega-malom Rt. fogja üzemben tartani.

A Prohaska-cég a tulajdonában levő nagyszöntmisklósi, zombolyai és garavosi malmokkal együtt közös részvénytársasággá alakítja át malomvállalati cégét, amelynek Egyesült Malomipari Rt. lesz a cime.

A konszern malmainak napi összteljesítménye 50 vagon.

Institutul de asigurări „Agronomul” a intrat în cointerese cu „Duna” și cu Societatea din Magdeburg

Institutul și-a înființat o filială la sucursala Uniunii Bancare Bănățene în Carei — Membri dela U. G. I. R. din Ardeal se asigură la „Agronomul”

UGIR din Ardeal a încheiat o convenție în sensul căreia aceia cari fac parte din UGIR din Ardeal sunt obligați să-și facă asigurările prin „Agronomul” care le

acordă avantajii considerabile, ieșind din cartel

și intrând în cointerese cu societatea de asigurări „Duna” din Viena și cu „Societatea de asigurări din Magdeburg”.

In urma nouilor cointereseții „A-

gronomul” are posibilitate să încheie și asigurări mai riscate, având la dispoziție suficiente capitaluri proprii și streine și poate să acorde și avantajii, ieșind din cartelul societăților de asigurări.

In legătură cu aceste mai anunțăm că „Agronomul”

și-a intensificat legăturile cu „Banăter Bankverein”

la filiala căruia în Carei-Mari și-a înființat o reprezentanță generală.

Uj kezekben a Temesvári Szeszégető és Finomító Rt.

Temesvári Szeszgyár és Vegyipari Rt. a vállalat uj cime

Az Első Temesvári Szeszégető és Finomító Rt. részvénytöbbségét megvásárolta Magyar Pál, az Angol-Magyar Bank igazgatója, valamint Róna és még néhány bécsi pénzember.

A részvények kisebb hányadát megtartotta a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt.

Az 1930. évi közgyűlés jóváhagyta ezt a tranzakciót és kimondta, hogy

a vállalat-céget Temesvári Szeszgyár és Vegyipari Rt.-ra változtatja.

A vállalatnál nagy üzemkibővítést hajtanak végre és bevezetik az Aceton, valamint Butanol nevű oldószerek gyártását is.

A részvénytársaság igazgatóságában is személyi változások történtek.

Se modifică regimul brevetelor de beuturi spirtoase

Ministerul de Finanțe studiază actualmente modificarea actualului regim al eliberării brevetelor de băuturi spirtoase, urmând ca toate cererile de eliberare de brevete să fie făcute direct către administrațiile financiare din țară.

Acestea vor cerceta dacă actele sunt în regulă și dacă lo-

calul pentru care se solicită brevet întrunește condițiile cerute de lege.

Cererea cu actele în regulă și cu avizul administrației financiare, va fi înaintat Ministerului de finanțe, eliberarea brevetului urmând a se face în termen de 3 zile maximum.

Fuzionáltak a Fonciera és Agricola biztosítók

„Fonciera-Agricola” céggel és 280 millió lej tőkével működik tovább a fuzionált társaság

A „Fonciera” Általános Biztosító Részvénytársaság mérleg bemutató közgyűlése április 5-én folyt le. E közgyűlést rendkívüli közgyűlés követte, amelyen a Foncierának az Agricola Biztosító Intézettel való fuzióját határozták el. Ez egyesülés folytán a két társaság cége külön-külön megszűnik és Fonciera-Agricola Általános Biztosító Részvénytársaság (románul Agricola-Fonciera) alatt működik tovább.

A külföldi érdekltség ebben az új szituációban fokozottabban megtartja pozícióját, amennyiben a fuzionált társaság igazgatótanácsában a külföldi olasz, illetőleg magyar tőkecsoportot dr. Frigessi Arnoldo di Rattalma, a Riunione Adriatica di Sicurtà, Triest, vezérigazgatója és Kun Károly a Fonciera Általános Biztosító Intézet, Budapest, ügyvezető igazgatója képviselik, míg a Fonciera eddigi ügyvezető igazgatója, Lampl

Marell, aki annak idején a budapesti Fonciera kebeléből lépett át a Fonciera-hoz, működési helyét a vezérigazgatóságához Bukarestbe teszi át.

A Fonciera ma fennálló erdélyi szervezete teljes egészében érintetlen marad, így elsősorban a kolozsvári igazgatóság, melynek vezetését továbbra is Demian Anastasiu igazgató látja el, valamint az erdélyi vezérképviseletek is változatlanul a régi szakavatott vezetők irányításában maradnak.

A két társaság összevont mérlege az alábbi vagyon és forgalom képét adja:

Teljesen befizetett alaptőke Lei 50 millió.

Alapszabályszerű tartalék Lei 10 millió 51.840.

Dij- és kártartalékok Lei 227 millió 22.233.

Tűzágazati díjbevétel Lei 132 millió 622.175.

Egyéb elemi ágazati díjbev. Lei 33 millió 921.761.

Életágazati díjbevétel Lei 51 millió 351.448.

Kifizetett károk és üzletköltségek:
Tűz és elemi Lei 58,421.280
Élet Lei 20,359.350

A társaság aktiva tételeiből csak a következő tekintélyes számadatokat emeljük ki: Készpénz és á vista bankbetétek Lei 65,153. 578. Ingatlanok és pedig a bukaresti 3 nagy palota, a cluji 2 impozáns bérház és egyéb telkek és épületek mindössze Lei 28 millió 667.564 lejre értékelve.

A jelzálogkölesönök összege Lei 28,464.605 lejt tesz ki.

Ez az imponáló tőkeerősség, latencia és tekintélyes forgalom megérteti annak a kétségen kívül egyedülálló bizalomnak mértékét, amellyel a biztosítótársaság felei intézetükkel szemben mutatnak.

A hatalmas számok is bizonyítékai annak, hogy a fuzió célját, a racionalizálást és a tőkék tömörülését a legszerencsésebben oldották meg és így a két társaság összetételéből létesült „Fonciera-Agricola” Nagyrománia legelső és legnagyobb intézetei között foglal helyet.

Megalakul a román- magyar-jugoszláv exportkartel?

A Nár. Listy értesülése szerint a jugoszláviai, romániai és magyarországi gabonakereskedelmi köröknek a közös kiviteli intézmény létesítésére vonatkozó tárgyalásai végül eredménnyel jártak.

A legutóbbi budapesti tárgyalások után Belgrádban az állam 90 százaléknyi részvételével 100 millió dinár alaptőkével részvénytársasági alapon kiviteli társaság létesül, amely bizonyos alapon fogja az üzletkötéseket lebonyolítani.

A részvénytársasághoz romániai és magyarországi érdekltségek is csatlakoznak s így az a dunai államok gabonakiviteli szervezetének alapjává tekinthető.

A cseh lap jelentését a legnagyobb fentartással közöljük. Román részről sem hivatalosan, sem félhivatalosan eddig még nem erősítették meg a román-magyar-jugoszláv exportkartel megalakulásának lehetőségét.

Citiți „Lemnul”

**Ne fogadjon el mást
Gladys cipőkrém
a legjobb!**

FIGYELŐ

*

Elsendesült a kávéfront harcái lármája. A brazíliai ár-
védelmi bizottságnak nagyne-
hezen mégis csak sikerült az
árakat egy időre stabilizálnia
az alkalmazott radikális eszkö-
zök révén. Németország befe-
jezte a küszöbön állott vám-
emelés hatása alatt végrehaj-
tott nagyterjedelmű bevásár-
lásait s jelenleg a kikötőben a
kinálat és kereslet nagyjából
kiegyenlítettnek tekinthető az
összes fajtákban. A további
helyzet prognózisa szempont-
jából a vélemények teljesen el-
ágazók. A legközelebbi első ter-
mésbecslés fog csak újabb spe-
kulációs alkalmat szolgáltatni.

*

Drágul a pamut. A pamut
ára újabb szilárdulást mutat
ugy Amerikában, mint egyip-
tomban. Az amerikai árjegy-
zések immár meghaladják a 16
centet s a beérkezett vélemé-
nyes vásárlások folytán to-
vábbi emelkedés várható.

*

Újabb árlemorzsolódást je-
lentenek a londoni gyapjuak-
ciókról. Angliában az év eleje
óta mintegy 8—10 százalékot
tesz ki a gyapjuárak olcsóbbo-
dása. A lanyhaságot a mérték-
adó körök csak rövidéletűnek
jelzik, miután az ipar készletei
jelenleg igen korlátozottak.

*

Nem selyem a műselyem. Né-
metországban a legfelsőbb bi-
rótság kategórikusan megtil-
totta — elvi döntés gyanánt
— a selyem szó használatát a
műselyemanyagokra vonatkoz-
tatva. A német gyárak a jövő-
ben egyszerűen a márkával
fogják nevezni a műselyemké-
szítményeket, nehogy a bíró-
sággal összeütközésbe kerül-
jenek.

*

**Harc Lengyelország elektri-
fikálásáért.** A Közép- és Dél-
lengyelország elektrizációjá-
ról tárgyaló Harrimann újab-
ban arról is tárgyal, hogy Len-
gyelország északi részeinek
villamosítását is ő szervezze
meg. Ezért a területért egy má-
sik külföldi pénzérdekeltség is
harcol, amelyben svájci és ka-
nadai cégek is helyet foglal-
nak. Ez a csoport mindenké-
lőtt a grodeki villanyműve-
ket akarja átvenni, majd az
egész poseni és pomeráni tar-
tományt s a varsói és lodzi vaj-
daság nagy részét akarja vil-
lamosítani. A villamosítás vég-
rehajtására 50 millió alaptöké-
vel kereskedelmi társaság lé-
tesül.

**A brassói Kocsis-féle
parketta elsőrangú.**

Institutele de asigurări „Fonciera” și „Agricola” și-au realizat fuziunea

**Nouile institute își continuă activitatea sub firma
„Agricola—Fonciera” cu un capital social de
280 milioane lei**

Societatea de asigurări „Fonciera”
și-a avut adunarea generală în 5 A-
prilie a. e. și după aceasta printr'o
adunare generală extraordinară a ho-
tărit să fuzioneze cu societatea de
asigurări „Agricola”.

În urma fuziunii, cele două insti-
tute

și vor continua activitatea sub
firma „Agricola—Fonciera”

ca o singură societate.

Capitalul din streinătate își va
menține poziția mai intensiv, fiind
reprezentat cel italian prin dl direc-
tor general Frigessi Arnoldo di Rat-
balma dela „Riunione Adriatica di
Sicurtà” din Triest, iar cel ungar
prin dl director Carol Kun dela
„Fonciera” din Budapesta.

Di Mareel Lampl care venise dela
„Fonciera” din Budapesta la „Fon-
ciera” din România, acuma trece la
direcțiunea generală în București.

Organizațiile institutului „Fon-
ciera” în Ardeal rămân neschim-
bate

și astfel direcțiunea regională în
Cluj rămâne sub conducerea dlui
Anastasiu Demian. Celalalte repre-
zentanțe de asemenea rămân sub
conducerea vechilor conducători.

Bilanțul celor două societăți fuzio-

nate prezintă următoarele:

Capital vărsat	50.000.000
Rezerve statutare	10.051.840
Rezerve pt. taxe și daune	227.022.233
Taxe încasate din asigu- rări de incendii	132.622.175
Taxe încasate din alte asigurări	33.921.761
Taxe din asig. de viață	51.351.448 lei.

Daune și spese achitate pentru

Incendii etc.	58.421.280
Viață	20.359.350 lei.

Din active menționăm următoarele:
Cassa și depuneri bancare „a vis-
ta” 65.153.578 lei.

Imobile și anume: 3 mari palate în
București, 2 palate în Cluj și alte edi-
ficii 69.667.564 lei.

Imprumuturi pe ipotecare 28 mi-
lioane 464.605 lei.

Capitalul considerabil și laten-
țiile de care dispun institutele
fuzionate, servesc cea mai puter-
nică bază de încredere publicului.

Cifrele înregistrate servesc cea mai
celatantă dovadă, că raționalizarea
și concentrarea capitalurilor a reușit
complet și astfel „Agricola—Fon-
ciera” realizată prin fuziunea celor
două institute, a devenit una dintre
cele mai puternice institute de asi-
gurări în România.

Atelierele particulare au lucrat mai ieftin decât ale CFR.

La direcțiunea generală a
CFR a avut loc o conferință
prezidată de d. St. Vidrighin,
directorul general și la care au
participat dnii Balș, ing. Ba-
linschi, directorul atelierelor și
ing. P. Andrei, subdirector ge-
neral al atelierelor. S'a discuta-
t chestiunea reorganizării a-
telierelor CFR din țară.

Cu acest prilej s'a putut în
sfârșit afla că

atelierelor CFR lucrau în
trecut mai scump decât
atelierelor particulare,

din cauză că lipsiau materiale-
le necesare și bugetul pentru
material fiind inferior celui
pentru plata personalului.

Indiferent de cauzele cari
determinau această stare de
lucruri la CFR., fapt este că

atelierelor particulare luc-
rau, până acum mai ieftin

decât atelierelor CFR ceiace
desființează legenda ce s'a
creiat industriei metalurgice
particulare, că este parazi-
tară.

Megalakult a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara

Megválasztották az új igazgatótanácsot

A marosvásárhelyi kereske-
delmi és iparkamara április
6-án tartotta meg alakuló köz-
gyűlését, amelyen az igazgá-
tótanács tagjává a következő-
ket választották meg:

A nagyipar képviselői:

Bürger Albert gyáros, Breck-
ner Vilmos szappangyáros, La-
katos Sándor dr., az UGIR ma-
rosvásárhelyi főtitkára. Zay-
zon György, a marosvásárhe-
lyi petroléumgyár igazgatója.
Montag I. Emerich, a sepsi-
szentgyörgyi Klinger-féle sző-
vőgyár igazgatója, Schaerf
Salo, a gödemesterházi urada-
lom és a Gassel-füzem igaz-
gatója, Szöllösi Ödön dr. szé-
kelyudvarhelyi szeszgyáros.
Stanescu Fanu mérnök Csik-

szereadából.

Kisiparosok:

Benkő László nyomdász,
Bustya Béla, az Építőiparos
Egyesület elnöke, Costea Teo-
fil cipésmester Szászrégen,
Csiki Albert nyomdász Szé-
kelyudvarhely. Csiki János ti-
már Gyergyószentmiklós, Filó
Árpád asztalos Csikszereada,
Geese Ferenc lakatos Sepsi-
szentgyörgy. Herezeg Ferenc
festő, Kerekes Gábor bőripa-
ros Szászrégen. Mágori Lázár
szücsmester Kézdivásárhely.

**Nagykereskedelem képví-
selői:**

Barbat Octavian szesznagy-
kereskedő Csikszereada, Ba-
nyai János husiparos, Becsek

Aladár, az Udvarhelymegyei
Takarékpénztár vezérigazga-
tója, Böck Adolf nagykereske-
dő Szászrégen. Harmath Sándor,
a Marosvásárhelyi Takaré-
kpénztár vezérigazgatója,
Maftei Ilie bankigazgató Szé-
kelyudvarhely, Mera Victor
gyógyyszerész, a Nussbaum
Testvérek cég beltagja, Oláh
István vaskereskedő, Rosen-
feld Jenő textilnagykereske-
dő, bankvezérigazgató, Török
Andor kézdívásárhelyi bank-
igazgató.

Kiskereskedők:

Barabás András dr. fűszer-
kereskedő Sepsiszentgyörgy.
Bretter Vilmos, a Marosvásár-
helyi Kereskedőtársulat elnö-
ke, Christea György vendéglős
Udvarhely, Dávid Dezső dívat
árkereskedő Kézdivásárhely,
Dobrota Ioan marosvásárhelyi
sajt- és vajkereskedő. Gheia
Titusz droguista Székelyudvar-
hely, Karda Gyula fűszerke-
kereskedő, Nuvidsány Már-
ton kézműárkereskedő Csik-
szereada, Jakab József textil-
kereskedő Szászrégen, Ritz
Antal vendéglős.

A kamara elnökévé Mera
Victort választották meg.

**Direcțiunea Societății Tramvaelor
Oradea-Mare**

CONVOACARE

Societatea Tramvaelor Oradea S. A.
convoacă pe toți domniile acționari
pentru

Adunarea generală ordinară

care se va ține în localul Societății,
Piața Cetăței No. 2 în ziua de 28
Aprilie 1930 ora 5 d. m.

Ordinea de zi:

1. Raportul Consiliului de Admini-
strație asupra anului de gestiune
1929.

2. Raportul Consiliului de Cenzori.
3. Hotărîrea relativ la împărțirea
profitului net.

4. Luarea deciziunii relativ la des-
cărarea de gestiune a Consiliului de
Administrație și Consiliului de Cen-
zori.

5. Stabilirea onorariului membrilor
Consiliului de Administrație și de
Cenzori.

6. Modificarea Statutelor.

7. Alegerea Membrilor Consiliului
de Administrație și Cenzori.

8. Raportul Consiliului de Admini-
strație al Casei Muncii și aprobarea
gestiunii Casei Muncii.

9. Raportul Comitetului fondului de
pensiune și aprobarea gestiunii fon-
dului de pensiune.

Toți Domniile Acționari, cari vor să
exercite dreptul de vot în Adunarea
Generală sunt rugați a depune acți-
unile sau certificatele de uzufruct la
Cassieria Direcțiunii Societății Tra-
mvaelor Oradea, Piața Cetăței No. 2,
sau la „Auxiliară” Societate Anoni-
mă pentru traficul de Căi Ferate,
București, Strada Nicolae Goleșcu
No. 20. cu 8 zile înaintea Adunării
Generale.

Au dreptul la vot acționarii, cari
au 20 acțiuni, fiecare 20 acțiuni dau
dreptul la un vot.

Contul bilanț și Contul profit și
pierdere, în original, se poate vedea
în fiecare zi de lucru între orele de
birou la Direcțiunea Societății.

Direcțiunea.

A Sodronyipar Rt. Románia egész szükségletét fedezni tudja

Tízéves fennállásának jubileumát a kormány és a gazdasági élet elismerése mellett ünnepelte meg az Industria Sârmei

Az erdélyi gyáripar történetében páratlanul áll a nagyarányú fejlődés, amelyet az Industria Sârmei—Sodronyipar Rt. fennállásának tíz éve alatt ért el. A tíz év alatt a Sodronyipar Rt. Románia egyik legvirágzóbb gyárvállalatává nőtte ki magát és termelési kapacitása olyan nagy, hogy az egész ország szükségleteit bőven tudja fedezni. Ezelőtt tíz évvel létesült a Sodronyipar Rt., amely április 6-án megalakulásának tizedikévfordulóját ünnepelte meg a kormány vezető férfiainak és az ország gazdasági vezetőinek részvételével.

Kolozsvárról a társaság szék háza elöl a meghívott vendégeket autók, autóbuszok röptették az elhanyagolt állapotban lévő országutakon a Sodronyipar aranyosgyéresi gyártelepére, amely ünnepi díszben fogadta az érkezőket. A gyártelep kapujában díszbe öltözött tüzoltók dirigálták az érkező járműveket. Nehány száz főre szaporodott már a közönség, amikor megérkezett az ünnepség színhelyére dr. Vaida Sándor belügyminiszter, Moldovan közoktatásügyi államtitkár kíséretében. Porutiu Valentin és Hatieganu Emil fogadták a belügyminisztert, akit Diamant Izsó vezérigazgató üdvözölt. A belügyminiszter érkezése után a gyártelep udvarán felállított alkalmi oltár mellett istentisztelet volt a görög keleti egyház szertartása szerint.

Séta a gyártelepen.

Az istentisztelet végeztével a csoportbaosztott vendégeket a gvarak igazgatói, mérnökei és műszaki tisztviselői kalauzolták végig az üzemben lévő különböző műhelyeken. A vendégek elragadtatással nézték a hatalmas elektromos centralét, az óriási földgázfűtésű motorokat, a betonvashuzal gyártást, ahol vashasábokból a munkások boszorkányos gvorsasággal a nézők előtt készítették el a vashuzalokat. A vashasábokat a földgázfűtésű kályhákba tették, ahonnan azok automatikusan a másik oldalon fehéren izzóan kerültek ki. A munkások vasfogókkal egymásnak adva dobálták a tüzes vasat, dugták a henger művekben, amelyek aztán huzállá tömörítették azokat. Bemutatták a kémiai galvánizáló üzemeket, ahol a dróthuzalokat kémiai anyagoknak elektromos árammal való felbonthatása után vonták be lehelletfinom fémrétegekkel.

Csodálattal nézték a több ezer hőfokot kifejtő elektromos kályhát, ahol az acélt olvasztják. Üzemben látták a szegesdrót, matrácrugany gyártást és azután a szeggyártó üzemben nézték szét. Dobhártyát szaggató zajban doi-

goznak itt a szegapító gépek, amelyeknek egyik végén a behaladó dróthuzal a másik oldalon már mint apró szeg esik ki. Sorra járták a csomagoló termeket, az anyagraktárakat, a javító műhelyt, megtekintették azt az új kályhát, amely az Industria Sârmei mérnökének a találmánya.

Közel két órát vett igénybe a gyártelep megismerése, ahonnan a vendégek a gyéresi nagyvendéglőbe mentek, ahol a társaság ebédet adott. A háromszáz terítékű asztalnál nemesak az erdélyi, hanem a regáti gyáripar, kereskedelmi szervek és kereskedői érdekeltségek képviselői foglaltak helyet, hanem az erdélyi kormányvárti politikusok is.

A felkészültök.

A felkészültök sorozatát Comsa Ionel szenátor, a Banca Centrala vezérigazgatója és a Sodronyipar Rt. elnöke nyitotta meg, aki felkészítőjében a gyár alapításának és fejlődésének történetét ismertette. Poharát a királyra és királyfi családra emelte. A második felkészültöt Diamant Izsó vezérigazgató mondta. Románnyelvű beszédében kö-

szönetet mondott a Banca Centralának, amelynek anyagi segítsége a gyár megalapítását lehetővé tette, a kormánynak, amely a gyárat támogatta és köszönetet mondott mindazoknak, akiknek része volt abban, hogy a gyár a fejlődésnek ezt a fokát elérte. Porutiu Valentin szenátor felkészítőjében a földgáz kérdés sürgős megoldására hívta fel a kormány jelenlévő tagjainak figyelmét. Moldovan államtitkár felkészítőjében a kisebbségeket a nemzeti munkában való együttműködésre hívta fel, és elismerését fejezte ki a gyár két kisebbségi vezetőjének Diamant és Vajda István igazgatóknak, akiknek energiája és szaktudása virágzóvá tette a vállalatot.

Mircea szenátor az iparkamarák szenátora az UGIR vezérigazgatója, az ipar és kereskedelem fontosságát hangsúlyozta és tiltakozott ama beállítás ellen, mintha parazita ipar is lenne. Az ebéd során felszólaltak a bukaresti Sfatul delegátusa, Hodor vezérigazgató, Dobrescu miniszter helyettese, Hatieganu Emil, aki a munka névtelen hőseire, a munkásokra mondott felkészítőt és még számosan.

Az Industria Sârmei tíz éves jubileuma voltaképpen Diamant vezérigazgató ünnepése volt, akinek érdemeit, tudását és szakszerű vezetését minden felszólaló kiemelte és elismerte.

Modificarea regimului asigurărilor sociale

Ce regim a cerut U. G. I. R. ?

Delegația UGIR, compusă din dnii: ing. M. Lorenti pentru Vechiul Regat și dr. Bösörményi, din Ardeal, au prezentat în ultima ședință a Comitetului Central un raport despre discuțiunile avute cu reprezentantul Ministerului Muncii, raport din care extragem următoarele:

Principiile pe cari le susține U. G. I. R. sunt:

Casele de Asigurări să fie autonome și conduse de Consiliul de Administrație, ales din patroni și salariați. Funcționarii inferiori să fie numiți de aceste Consilii, iar funcțio-

narii superiori să fie propuși de Consilii și aprobați de un for superior, numit Consiliu Superior, ales de patroni și asigurați.

Legislația să fie unificată pe tot cuprinsul țării.

pe cât posibil în cadrul sarcinilor actuale; eventuale augmentări inevitabile să corăspundă situației economice critice în care se află industria.

Rolul Oficiului Național, care urmează a fi înființat ca organ superior al Statului, să se limiteze la controlul aplicării legii și la judecarea litigi-

lor, ce pot naște din aplicarea legii.

În ce privește cotizațiile de plătit pentru asigurările sociale, delegații UGIR au propus

extinderea actualelor cote superioare din Ardeal asupra întregii țări,

cu un adaus de 10 la sută pentru Casa Centrală de Asigurări Centrale. Aplicându-se aceste cote la Vechiul Regat, contribuția medie la boală, pe an și asigurat, va fi de lei 805.

În ce privește asigurarea contra accidentelor de muncă, să se fixeze ca salar max. asigurat lei 24.000 anual, iar ca rentă max. 2/3 din salar. Contribuția necesară pe an și lucrător va fi lei 283; adică total pentru boală și accidente, lei 1088 pe an și asigurat.

Sarcinele noi pentru patronii din Vechiul Regat, cari până azi nu contribuie la asigurarea personalului la boală, vor fi:

1/2 Cotizație la boală, lei 402.50.

Accidente, până azi media de lucrător lei 228, în viitor 283, diferența lei 55, total lei 457.50.

Adică lei 457.50 de fiecare lucrător și an, sumă ce reprezintă

minimumul de noi sarcini

pentru patronii din Vechiul Regat.

Parchetele Kocsis din Brașov sunt escelente.

Taxarea prafului de cărbune la CFR.

Consiliul de administrație al Regiei autonome a căilor ferate a decis, în ultima ședință, ca prafului de cărbuni, provenit din minele din Valea Jiului și predat în stațiunile Petroșani, Vulcani și Lupeni — până la data de 15 August 1930, să i se acorde, pe cale de refacție, o bonificare de 15 la sută din tariful actual (excepțional IX.)

Același avantaj s'a acordat și pentru praful de cărbune, provenit din minele Baia Nouă și pentru cantități de minimum 5000 tone.

Convenția comercială cu Franța

Lucrările privitoare la întocmirea pieții generale a viitoareii convenții comerciale dintre Franța și România au fost înaintate guvernelor celor două țări, urmând a se discuta acum partea tarifară a acelei convenții. În acest scop delegația română prezidiată de d. dr. Ernest Ene, secretarul general al ministerului de industrie și comerț, va pleca la Paris pe ziua de 24 Aprilie a. c.

Tratatul vor reîncepe pe ziua de 27 Aprilie a. c. la Paris.

ROSENFELD JENŐ

gyapotosztálya

Târgu-Mures

Cluj Ierakat:

Telefon 2-16

E. BISCHITZ, Cal. Reg. Ferd. 40

Allandóan raktáron
fehér és nyers sző-
vőfonalak és fejtők

Eladás csak nagyban.

Scumpirea importului de zahăr

„Monitorul Oficial“ din 9 Aprilie crt. publică jurnalul Consiiliului de miniștri prin care s'a majorat pe ziua de 1 Aprilie, în mod excepțional și provizoriu, taxa vamală de import la zahăr, art. 449) după cum urmează: Art. 499, a) dela 1500 lei la 2000 lei suta kgr. Art. 499, b) dela 1650 lei la 2150 lei suta kgr.

Inlesnirea lucrărilor mici necesare autorităților

În vederea înlesnirii micilor furnizori ai autorităților publice, s'a decis că în viitor impozitul proporțional prevăzut de art. 15 paragraful 3, asupra valorii furniturilor, va putea fi achitat și prin anulare de timbre mobile, însă numai pentru furnitura până la valoarea de lei 20.000

Impozitul actelor de credite ipotecare

Ministerul de Finanțe a decis ca impozitul proporțional asupra actelor de ipotecă încheiate cu creditele urbane sau rurale, să fie perceput la valoarea reală a scrisurilor obținute, nu la valoarea nominală care a mult mai mare.

Măsura luată este în acord cu legea timbrului, care prevede că taxele și impozitele proporționale se percep la valoarea reală a actului.

Felszámol a Continentala Forestiera

A Foresta elhatározta, hogy azokat a romániai vállalatokat, amelyekre az elmúlt években ráfizetett, felszámoltatja. A napokban Bukarestben meg is tartott rendkívüli közgyűlést a milánói Foresta érdekeltségébe tartozó Continentala Forestiera S. A., amely 1928. évi mérlegét 50 millió lej alaptőke mellett 1.1 millió lej veszteséggel zárta, 1929. évi mérlegében pedig, mivel a vállalat erdőkitermelésekkel már nem foglalkozott,

28 millió lej veszteséget mutatott ki.

A rendkívüli közgyűlésen az igazgatóság beszámolt a vállalat helyzetéről és bejelentette, hogy

a legnagyobb aktívák a Putna és Ceahlăul faipari vállalatok részvényeké, 22.8 millió lejért adta.

Mivel a vállalatnak ezenkívül semmi aktív vagyona, sem pedig adóssága nincs, a közgyűlés úgy határozott, hogy ezt a 22.8 millió lejt a részvényesek között felosztja és megszünteti a vállalatot. E határozat következtében

minden 500 lej névértékű részvény után 228 lejt fognak kapni a részvényesek,

akik így a részvények névértékének több mint a felét elvesztik.

Olvassa a

„Lemnul“-t

Băncile sunt obligate să achite 12.10 la sută în impozit mobilier după dobânzile streine

Cota de 6.6 la sută se achită numai pentru dobânzile ce decurg dela 25 Decembrie 1929

Ministerul de Finanțe a constatat că unele bănci interpretează greșit modificarea ce s'a adus art. 22 din legea Contribuțiilor directe, la care s'a introdus noul alineat 5, în virtutea căruia dobânzile la depozitele în numerar făcute de străini la băncile din România, se taxează cu cota redusă de 6.6 la sută și înțeleg să dea acestui text un efect retroactiv. Ministerul de Finanțe pune în vedere tuturor băncilor că

noua cotă de 6.6 la sută se aplică numai pentru dobânzile ce decurg dela data de 25 Decembrie 1929, de când s'a promulgat modificarea în cauză.

Dobânzile cuvenite deponenților până

la această dată rămân a se taxa cu vechea cotă de 12.10 la sută.

Ministerul pune în vedere băncilor că din eroare au vărsat la stat impozitul mobilier la soldurile încheiate la 31 Decembrie 1929, calculând impozitul cu cota de 6.6 la sută pentru toate dobânzile cuvenite până la această dată,

să verse imediat diferența de impozit mobilier cu cota de 12.10 la sută pentru dobânzile cuvenite până la 25 Decembrie,

rămânând ca numai dobânzile dela 25 Decembrie 1929 până la încheierea soldurilor să se taxeze cu noua cotă de 6.6 la sută.

A temesvári villamostelep 200 vagon kőszent vásárol

Petroșani, Lupeni, Steg, a zsidói és szurduki szénbányák tettek ajánlatot

A temesvári villamosművek április 10-én nyilvános árlejtést tartottak a villanytelep részére szükséges 2000 vagon kőszent szállítására. Az árlejtésen a következő ajánlatokat adták be:

A Petroșani, Lupeni, Steg együttesen adtak be ajánlatot a következő árakkal:

Aknaszén 11.650.

Mosott szén 14.8000 lej 10.000 kilós vagononként ab bányatelep.

A zsidói bánya vagononként 7000 lejért, a szurduki bánya pedig vagononként 7200 lejért hajlandó szállítani a szenet.

Valószínű, hogy a Petroșani, Lupeni és Steg együttes ajánlatát fogadják el.

Autonomiát kapnak az erdélyi munkásbiztosító pénztárak

Szövetségbe tömörítik a pénztárakat

A romániai munkásbiztosítás reformjáról szóló törvényjavaslat elkészült.

Az új javaslat lényeges javulást

hoz az eddigi rezsimmel szemben. A jelenleg érvényben levő törvény bizonyos szűk körű autonomiát biztosított csak a kerületi munkáspénztáraknak,

Convocare

la adunarea generală ordinară a Uniunii generale a Industriașilor din România (Ugir), regiunea Cluj, care va avea loc la

27 Aprilie (Duminică) 1930 ora 10 a. m. în Cluj în sala festivă de ședințe a Camerei de Industrie și Comerț din Cluj, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Cuvântarea de deschidere a președintelui.
2. Raportul administrației.
3. Raportul casierului, prezentarea conturilor de gestiune și de scăderea.
4. Desbaterea programului de activitate pe anul 1930 și în cadrele acesteia reglementarea relațiilor organizatice noastre regionale față de Uniunea generală.
5. Aprobarea bugetului pe anul 1930.
6. Alegerea membrilor în comitetul regional și central.
7. Propuneri.

Având în vedere importanța ordinii de zi, toți membrii organizației sunt rugați cu toată stima a se prezenta prompt și în număr complet la adunare.

Cu deosebită stimă:

Diamant I. m. p.
vicepreședinte delegat cu conducerea —
ügvy. alelnök.

Meghívó

a Romániai Gyáriparosok Szövetsége (az Ugir) kolozsvári kerületének évi rendes közgyűlésére, mely 1930. április 27-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor Clujon a Kereskedelmi és Iparkamara disztermében fog megtartatni.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Ügyvezetői jelentés.
3. Pénztári jelentések az 1929. évi zárszámadások bemutatása s a felmentvények megadása.
4. Az 1930. évi munkaprogram megvitatása s ennek keretében kerületi Szövetségünk viszonyának szabályozása Országos Szövetségünkkel szemben.
5. Az 1930. évi budget.
6. Az 1930. évi kerületi s központi vezetőségi tagjaink megválasztása.
7. Indítványok.

Tárgysorozatunk nagy fontosságára való tekintettel tisztelettel kérjük kerületi Szövetségünk összes tagjait, hogy közgyűlésünkön teljes számban és pontosan megjelenni sziveskedjenek.

Kiváló tisztelettel:

Dr. Böszörményi m. p.
ügvy. igazgató —
director adm.

amennyiben azok mellett paritásos alapon munkaadóból és munkásokból alakított tanács működik.

Az új javaslat sokkal szélesebb autonómiát hoz. Mindenekelőtt is kimondja, hogy minden betegsegélyező pénztár autonóm.

Erdélyben 18 autonóm betegpénztár lesz. Az ország összes betegpénztárát a törvény amolyan szövetségbe tömöríti, amely általános kérdésekben, mint például a gyógyszerkészlet, a különböző anyagok beszerzésében, kórházak és üdülőtelepek létesítésénél közösen fog eljárni. Az egyes autonóm betegpénztáraknak ezentul beleszólási joguk lesz a személyi kérdésekbe is, vagyis maguk fogják az orvosokat és tisztviselőket kinevezni és egyedül az igazgató szerényének a kinevezését tartja fenn magának a miniszterium.

A biztosítási díjak tekintetében is újítást hoz az új törvény, amennyiben az eddig 4 százalégból megállapított fix díjtétel helyébe minimális és maximális díjakat vezet be.

A minimum a biztosított összeg 3 százaléka, a maximum pedig annak 5 százaléka lesz.

Az autonómiával megszűnik az, hogy idegen kezek kezeljék a pénztárak pénzét, a pénztárak maguk fognak rendelkezni a hozzájuk befizetett díjakkal és a vagyonukkal.

A Brassói Népbank közgyűlése

A Brassói Népbank április 6-án tartotta meg rendes évi közgyűlést, melyen nemcsak a brassói, hanem a vidéki részvényesek is nagyszámban történt megjelenésükkel élénk érdeklődést mutattak.

Barthos Béla vezérigazgató terjesztette elő az intézet igazgatóságának évi jelentését, a felügyelőbizottság jelentését pedig Lusztig Marcell, a Fotogén vezérigazgatója terjesztette elő.

Az igazgatóság tekintettel a gazdasági életnek jelenleg történő nagyobb hullámzására és kilengéseire a csaknem négymilliót kitevő tiszta nyereségből, a szokottnál nagyobb összeget helyezett tartalékba, ami módot nyújt arra, hogy az intézet sokszor teljesen önhibáján kívül — tisztán a mostani kedvezőtlen gazdasági viszonyok miatt bajba jutott kisembereken segítsen és a hosszú éveken át szorgalommal, takarékossgal gyűjtött vagyont megmentésére siethessen.

Éppen ez indokból az intézet az előző évhez képest nem 18, hanem csak 12 százalékos osztalékot nyújt a részvényeseknek.

Az igazgatóság eme javaslatát és intézkedését a közgyűlés teljes megnyugvással és helyesléssel tudomásul vette annál is inkább, mert így is az intézet által juttatott osztalék a többi bankok osztalékát jóval felülmúlja.

A közgyűlés az igazgatóság tagjaiul dr. Negrila Valért és Cipu János min. tanácsost, — a magyar imperium alatt is helyettes pénzügyigazgatót — kiváló szakembert, mint új tagokat választottak be.

A közgyűlés az intézet gondos és előrelátó vezetéséért Barthos Béla vezérigazgatót és a többi vezetőket meleg elismerésben részesítette.

Cursul de convertire al monedelor streine la C. F. R.

Direcțiunea generală a căilor ferate a fixat următoarele noi cursuri de convertire a taxelor exprimate în monezi streine, în traficul de călători, bagaje și mărfuri, cu cartare directă sau întreruptă:

Un franc aur și un franc elvețian 33 lei.

Un franc francez 6 lei 70 bani.

Un șiling austriac 24 lei.

Un pengő ungar 29 lei 80 bani.

Un zlot polonez 18 lei 70 bani.

O coroană cehă 5 lei 10 bani.

O liră italiană 8 lei 90 bani.

Un dinar sârbesc 3 lei.

O levă bulgară 1 leu și 30 bani.

O drahmă grecească 2 lei 30 bani.

Un franc belgian 4 lei și 80 bani.

O marcă germană 40 lei 60 bani.

O coroană norvegiană 46 lei.

O coroană daneză 46 lei.

O coroană suedeză 46 lei.

Un florin olandez 68 lei 30 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

Un gulden al teritoriului liber Danzig 33 lei și 50 bani.

A nemzetközi fapiac helyzete

Nagyfoku bizalmatlansággal nézik a világpiacokon az oroszok futózetési kísérleteit

A fapiac helyzete Magyarországon szinte hónapok óta változatlanul gyenge. Hiányzik a felvevőképesség és a tavaszi építkezések, amelyek pedig éveken keresztül igen jelentékenyek voltak, idén a vidéken is elmaradtak, mert a gazdák meglehetősen el vannak adósodva és hitelre is alig tudnak építkezni. Ennek következménye, hogy a fakereskedők nem követik az árubeszerzésnél azt a politikát, amit a múltban és nem vásárolnak előre készleteket még hitelbe sem. Hozzájárul ehhez az is, hogy

az igen enyhe tél következtében tüzfából is nagyok a készletek és Európa-szerte lanyha a tüzfapiac tendenciája.

Romániában, sőt bizonyos mértékig Jugoszláviában is, gyenge a belső piac vásárlóképessége, ezzel szemben az exportra dolgozó favállalatok forgalmában nincs lényeges visszaesés.

A távolabbi exportpiacok üzleti konjunktúrája ugyanis eléggé lendületes.

A Magyarországon is letelepedett exportvállalatok Északafrikába, Egyiptomba, Palesztinába és Délamerikába bonyolítanak le lendületes üzleteket, sőt úgy látszik, hogy Spanyolországban, ahol a pezeta áresése és a politikai bonyodalmak nehezítették na-

gyobb üzletek kifejlődését, szintén javul a helyzet.

Franciaországgal kapcsolatban a Young-terv folytán óriási építkezésekre volt kilátás.

Mind ezek a reménysek eddig még nem valósultak meg, de a párizsi tárgyalások sikeres befejezése után remélhetőleg belefognak a tervezett nagy munkálatokba. A német piac helyzete sok tekintetben hasonló a magyarországihoz, ugyanis a felvevőképesség esökkent és a tervbevett munkálatok egész sorát elhalasztották. Itt, továbbá

Angliában érezte leginkább hatását az orosz fa versenye, amihez Angolországban hozzájárul a nagy munkanélküliség is. Ugy látszik azonban, hogy az orosz mumus mégsem lesz olyan félelmetes, mert

a világpiacokon általában nagyfoku bizalmatlansággal nézik az oroszok minden üzleti kísérletét.

Az orosz export különben is súlyos feltételekhez kötött, amennyiben az eladók lehetőleg orosz vizeken akarják átadni a fát, minden különösebb garancia nélkül, tehát a vevők ki vannak téve annak, hogy a kifizetett árut azután hatalmi szóval visszatartja, vagy elkobozza a szovjet.

Biró Andor kolozsvári textil nagykereskedő 20 millió passzívával kényszer-egyezséget kért

A hitelezők névsora és a passzívák tételei

Biró Andor cluji textilkereskedő kényszer-egyezségi kérést adott be a törvényszékhez. Aktivák: 13.193.612 lej. Passzívák 19.960.180 lej. Felajánl 50 százalékos 2,5 év alatti megfizetésre 30 részletben minden hó utolsó napján.

A cég hitelezői lejben: Brúder Richter Timisoara 60.385 lej, Mioara Bucuresti 94.328, Textiliana Timisoara 193.539, Irti Medias 230.000, Grünberg & Co. Bucuresti 28.420, Gavanna S. A. Bucuresti 267.219, Lengyel & Co Lugoj 10.735, Moara Artif. Lugoj 12.350, Klinger Henrik Sf. Gheorge 28.480 lej, Saturn S. A. Bucuresti 90.635, Sfinx S. A. Bucuresti 148.830, Hammer és Noy Timisoara 31.338, Dornhelm Eugen Timisoara 215.891, Lyons Bucuresti 19.889, Komi-

text Timisoara 29.507, Toba Arad 289.561, Toxa Usti nad Ohin 39.221 Orient Timisoara 49.307, Wechsler I. Bucuresti 75.700, Vor. Deutsche Textilwerke Zwittau 5.115, Imcomptex S. A. Bucuresti 346.278, N. Juster 1.287.079, Ind. Lanei Timisoara 543.853, Ind. Text Arad, Cluj 131.283 Sighisoara Fabr. de matas 200.582, Tiborghin Fils Trencin 30.009, Union Textil Timisoara 112.920, Trammer & Kohner Nachod 20.211, Reclam szallaggyar Arad 1740, Adriatica Cluj 49.418 lej, Rudolf Mosse Cluj 11.344 lej, Lloydul Roman Cluj 3995 lej, Fischer Kálmán Cluj 100.999 lej, Braun & Co Cluj 136.366 lej, Autószállítást Rt. Cluj 75.793, Hitelintézet 89.947, Leszámitolóbank 400 ezer (leszámitolás), folyószám-

**Számoló-
gépek,
levélmásoló-
sokszorosító
gépek**

!

CONTROL
ARAD, Salacz-utca 1 sz.

Figyelem!

DREHER-HAGGENMACHER

KORONA-SÖR
ala PILSEN

rövidesen forgalomba kerül!

la 44.044, dr. Schüek Armin 238.000, Erdélyi Bank Cluj 12.501, Elbe Cluj 21.364.

Fedezettel: Albina 1,017546, lej, 250.000 lej és 4591 dollár, Adóhivatal 890.431 lej.

A cég hitelezői svájci frankban: Brúder Porutz Prag 5648, Stoffel & Co St. Gallon 3559, Baumwollwaren A. G. Zürich 2869, Gessner & Co. St. Gallen 898.63, Vass és Barna Wien 1320, Löwenberger & Pfeiffer Wien 537, Stumvery Nyjverheht Entscheid 1568, Anton Alfred Berlin 2130, Victor Arditty Wien 6512, Fritsch & Co. Wien 4146, Filatorigáti Textilművek Budapest 1259 frank, Schmiedt F. Wien 1955, Haag & Co Wien 870, Lederer & Wolf Wien 3979, Roth Kostalserter 936, Neunkirchener Druckfabrik 3274, Silk, Kloth Wien 2473, Hoffmann Neugersdorf 3718, Noe Stross Wien 12.536, Ig. Klinger Wien 9504, Scheuerer, Lanth & Co. Than 6272, Atzgersdorfer Druckfabrik Adalbec 1408 Fel-mayer & Co Wien 2075, Weiss & Knopf Wien 4215, Adolf Reus Wien 1352, Lilionleinand Unternohm. Wien 1882, Kubinsky Roth Wien 5248, Rosenthal Arnold Wien 10.537, Autószállítási Rt. Cluj 4610, Bösneck & Mayer Glanhan 3018, Radnitz Alex. Wien 5262, Iele & Reichenbach St. Gallen 6623, Pisanty & Co. Milanó 3781, De. Angeli Milanó 38.044, Hermann Pollack Wien 27.546, Cosmanos Wien 22.333, Weisskopf & Schwarz 20.838, Alois Lemberger Mistec 2276, Sapid Mühlhausen 593, Schwartz & Roth Wien 643.

A cég hitelezői cseh koronában: Klazar A. G. Praha 6820, Samuel Hirsch Prossnitz 5841, Trammer & Kolliner Nachod 6003, Brúder Richter Wanrsdorf 422, Adolf Piotsch-gmann Kaisermühl 12.359, Kubinsky Prag 150.840, Sponer & Söhne Kornik 36.289, Liebig & Co Reichenberg 20.960, Autószállítási Rt. Cluj 200, Lemberger Al. Mistek 25.116, Langer & Söhne Löbau 16.867, Pauker & Galer Reichenberg 7927.

Dollárban: Cotonificiu St. Pietro 400, Textilwerke Zwittau 9090.

Font-sterlingben: Povner Manchester 252, Schemel Guten 46, Peter & Co. Eupon 177.18.6, Clare & Heywoth Bratford 216.17.6.

Fischbein László kolozsvári kereskedő kényszer-egyezséget kért

Fischbein László kolozsvári kereskedő kényszer-egyezségi kérést nyújtott be a kolozsvári törvényszéknek.

Aktivák: Árukészlet 529.334 lej, künnlevőségek 26.420 lej, berendezés 50.000 lej, összesen 605.754 lej.

Passzívák: Lejhitelezők 494.447 lej, idegen valutában 60.264 lej, készpénzért 295.000 lej, adó 5000 lej, összesen 854.711 lej. Felajánl 50 százalékos kvótát 1,5 év alatt 6 részletben, amely részletek a jogerőre emelkedés utáni 4. hónapban kezdené fizetni.

Regimul spirtuoaselor

Noul regim al brevetelor de băuturi spirtuoase — Hotărârile Ministerului de Finanțe

Ministerul de finanțe a dat o decizie, prin care avându-se în vedere dispozițiunile legilor în vigoare și ale ordinelor ministeriale, referitoare la liberarea brevetelor pentru debitele de băuturi spirtuoase, pentru bunul mers al lucrărilor, ce se prezintă la biurul licențelor și pentru stabilirea normelor necesare, ca lucrările să li se dea curs imediat și fără intervențiuni, se hotărăște că la liberarea brevetelor de băuturi spirtuoase:

In Transilvania se va proceda în modul următor:

In comunele rurale brevetele se vor libera de Ad-ția financiară, iar în cele urbane direct de Minister. conform art. 5 din prezenta decizie după cum urmează:

Brevete cu amănuntul.

Nelimitate (debit obișnuit-cărciumă) sau accesoriu la băcăni, bodegi, cafenele, cofetării, etc., fără a fi raportate la populație.

In măsură mică, vânzarea în sticle închise cu consumația afară din local, fără a fi raportate la populație.

Brevete de sezon.

Brevete de cantină.

Brevete de producător, în număr limitat.

Brevete cu ridicată în număr nelimitat:

Pentru vinuri.

Pentru toțfelul de băuturi spirtuoase.

Actele și condițiile cerute debitanților pentru debitele cu amănuntul.

Debitantul trebuie să fie cetățean român, major, cu purtări bune să nu fi fost condamnat, să aibă avizul favorabil al prefecturii, pentru debitele din comunele rurale, sau avizul camerei de comerț și al poliției pentru debitele din comunele urbane.

Localul: să abă distanța de 200 metri față de coală și biserică la sate și de 100 metri la orașe, să fie igienic și spațios.

Pentru debitele cu ridicată.

Solicitorul, afară de condițiunile cerute pentru debitele cu amănuntul trebuie să mai aibă și firma înscrisă la tribunal.

Tratativele comerciale cu Cehoslovacia

Comisiunea română, care a condus tratativele în vederea încheierii unei noi convenții comerciale între România și Cehoslovacia a redactat proiectul românesc, privitor la partea generală a acestei convenții.

Proiectul va fi trimis imediat spre examinare la Praga.

Az „Agronomul“ (Gazdák) Biztosító a bécsi „Duna“ és a „Magdeburgi“ biztosítókkal érdekközösséget létesített

Nagykárolyban, a Bánáti Bankegyesület fiókjánál vezérképviseletet létesített — Az Erdélyi Gyáriparosok Szövetségének tagjai az „Agronomul“-nál biztosítanak

Az Erdélyi Gyáriparosok Szövetségének hivatalos lapjából vettük a hírt, hogy az „Agronomul“ (Gazdák) Általános Biztosító Rt. Aradon, az Erdélyi Gyáriparosok Szövetségének medgyesi tagozatával szerződést kötött, mely a tagok biztosításaiknak az „Agronomul“-nál való elhelyezésére kötelezi, mellyel szemben a társaság a szövetség tagjainak lényeges kedvezményeket nyújt.

Ezen kedvezményeknek nyújtása egyrészt az „Agronomul“-nak a kartellből való kilépése által vált lehetségessé, másrészt pedig azért, hogy az „Agronomul“ az egyik legnagyobb külföldi koncernbe vonatott be, melynek többek között a régi jó hírnévnek örvendő „Duna“ Általános Biztosító Rt. Wien és a Magde-

burgi is tagja és amely összeköttetés az „Agronomul“ részére határtalan viszontbiztosítási lehetőséget nyújt.

Itt említjük meg, hogy az „Agronomul“ szoros összeköttetésbe lépett a Bánáti Bankegyesülettel és a pénzügyet nagykárolyi fiókjánál vezérképviseletet létesített.

A létesített előnyös érdekközösségek tették lehetővé az „Agronomul—Gazdák“ részére, hogy megizmosodva kilépett a kartellből és bármely irányban korlátlan összeg erejéig vállalhat kockázatokat, mert ténykedéséért a Duna és Magdeburgi minden tekintetben vállalják a felelősséget, ami természetesen is a két intézetnek a „Gazdákkal“ szemben fennálló részvényérdekeltsége alapján.

Intreprinderea de automobile Leonida & Co. a reportat un beneficiu de 25.2 milioane

Bilanțul principalei firme românești, Leonida și Co., aceea care

sărbătorește acum jubileul ei de 25 ani,

acuză un beneficiu de 25.2 milioane, inferior celui din 1928.

Societatea a fost stânjenită prin faptul că general Motors din Alexandria, de care depinde teritoriul român.

denunțase contractul pentru Chevrolet,

pe motivul că se impune împărțirea teritoriului în mai multe regiuni, cari s'ar încredința la diferiți agenți direcți.

General Motors s'a convins repede că sistemul ei nu e avantajios în România și

a reînnoit cu Leonida contractul pentru reprezentanța Chevrolet,

Megalakult a Kolozsvári Községi Villamossági Rt.

Az Electrobél és az Erdélyi Szénbánya Rt. birtokba vette Kolozsvár villamosművét — Megalakult az új igazgatóság

Annak a szerződésnek végrehajtásaként, amelyet Kolozsvár város tanácsa a kommercializálási törvény alapján az Erdélyi Szénbánya Részvénytársasággal, illetve az Electrobél belga társasággal kötött, április 7-én megalakult a vegyes kezelésű Kolozsvári Községi Villamossági Részvénytársaság, amely már birtokába is vette Kolozsvár város villamos üzemét.

A szerződés a felek között 50 évre jött létre. Kolozsvár

cu toată situația economică defavorabilă.

Societatea Leonida a putut străbate aceste timpuri grele fără ca soliditatea ei să fie micșorată, grație temeinicei oorganizațiuni a ei. Atelierele ei se desvoltă,

fabrica ei de caroserie a devenit conducătoare în aceeași industrie pentru întreaga țară.

modelele create de ea sunt adoptate de toți ceilalți fabricanți. Secția Frigidake a societății înregistrează progrese cu toată criza de consum, iar reprezentanța aparatelor „Rodioane“ promite să dea rezultate mulțumitoare.

La un capital de 160 milioane, beneficiul pe 1929 este de 25.2 milioane dividendul e de 15 lei.

városának villamos üzemét a szakértők 107 millió lejre becsülték, ennyi tehát a város apportja az új részvénytársaságban.

A belga társaság 63 millió lejűt investál készpénzben az üzem kibővítésére. Ebből az összegből az Electrobél 18 millió 900.000 lejűt már letétbe is helyezett a Banca Nationala-nál.

Ez a tőkearány a belgák ré-

szére hat igazgatósági tagságot biztosít a kilenc tagsági helyből.

Az igazgatóságban nemzeti-ségi megoszlás szerint a következő az arányszám: 4 román (három a külföldi tőke és 1 a város részéről), 3 belga, 1 magyar és 1 szocialista. Az igazgatóság elnöke dr. Hatieganu Iuliu, román tagjai dr. Augustin Maior tanár, Grigore Manoilescu (a volt pénzügyi államtitkár öccse) és a város részéről Tuffli Richard.

A három belga közül Henry Sarolea mérnök lesz az igazgatóság alelnöke, tagjai pedig Cortazii Richárd torinói mérnök és Boulvin Edgar brüsszeli mérnök. Magyar képviselője dr. Zagoni István, a szocialistáké pedig Bruder Ferenc.

A vállalat vezérigazgatója továbbra is Munteanu mérnök lesz, aki eddig is nagy szakértelemmel és előrelátással vezette a villamos üzemet.

Jóváhagyták a temesvári Polgári Takarékpénztár kényszer-egyezségét

A temesvári törvénszék megállapította, hogy a Polgári Takarékpénztár Rt. betétesei-nek többsége a kényszer-egyezség elfogadása mellett szavazott és a kényszer-egyezséget ennek alapján nemcsak elvileg, hanem gyakorlatban is kimondotta, illetve szankcionálta.

A fizetéseketlené vált három temesvári pénzügyet közül a Polgári Takarékpénztár Rt. kényszer-egyezsége az első, amely simán nyert lebonyolítást.

Kényszer-egyezséget kér a temesvári Texta Vászongyár

A temesvári Texta Vászongyár Rt. 1929. évi mérlegében 5 millió lej tartalékok mellett 606.246 lej veszteséget mutatott ki.

A vállalat igazgatósága ezért elhatározta, hogy az április 18-án megtartandó rendkívüli közgyűlésnek javaslatot terjeszt elő a kényszer-egyezség megkérésére.

Személyi változások a Magyar Általános Hitelbank romániai intézetinél

A MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK temesvári fiókjának igazgatói állásában ERBER Dezsőt, a nagyváradi Hitelbank volt vezetőjét megerősítették.

A Hitelbank nagyváradi fiókjának vezetését KARDOS Sándor igazgató vette át.

Kényszer-egyezséget kért Boncescu temesvári cukrász

Boncescu Dimitrie temesvári cukrász 1 millió 600 ezer lej passzívával és 1 millió 100 ezer lej aktívával kényszer-egyezséget kért adott be a temesvári törvénszékhez.

Hitelezőinek 50 százalékos kvótát ajánl fel. A követelések verifikálásának napja május 23.

M e g h i v ó

a

Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt.

1930. évi április hó 17-én, délelőtt 11 órakor az intézet üléstermében tartandó

XXIII. rendes közgyűlésére.

NAPIREND:

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése és a zárszámadások előterjesztése.
2. A tiszta nyereség felosztására vonatkozó határozathozatal és a felmentvény megadása.
3. A felügyelőbizottság tiszteletdíjának megállapítása.
4. Az igazgatósági tagok megválasztása.
5. A felügyelőbizottság megválasztása.
6. Az alapszabályok 4., 5., 10., 30., 35., 39. és 51. §-ainak módosítása.
7. Esetleges alapszabályszerű indítványok.

Azon részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, az alapszabályok 22. §-a értelmében felkéretnek, hogy részvényeiket a szelvényekkel együtt legkésőbb 1930. április 13-ig a Temesvári Bank és Kereskedelmi Rt.-nál letétbe helyezni szíveskedjenek.

VAGYON

Mérlegszámla 1929 december 31-én

TEHER

Késpénz és idegen pénznemek — —	52100889	35		Részvénytőke — — — — —	62500000	—	
Avistakövetelések a Banca Națională és más bankoknál — — — —	23662806	25	75763695	Tartalékalap — — — — —	100000000	—	
Tárcában levő váltók:				Kétes követelések tartalékalapja — —	10000000	—	172500000
leiben — — — — —	339471860	70		„Szana Zsigmond” jubileumi tisztviselői segélyalap — — — — —			1000000
külföldi értékben — — — — —	33281085	—	372752945	Temesvári Bank és Kereskedelmi R.-T. és az érdekkörébe tartozó vállalatok alkalmazottainak nyugdíjgyűlése			5186040
Előleg értékpapírokra — — — —			13861708	Betétek:			
Fixkamatozású állampapírok — —			2502515	a) Takarékbetétek — — — — —	307218437	50	
Pénzüintézeteki részvények — — —			17024555	b) Folyószámlabetétek — — — —	170226922	43	477445359
Ipari és kereskedelmi vállalatok részvényei — — — — —			47726751	Visszleszámított váltók a Banca Naționalănál — — — — —			91725891
Szindikátusi részesedések — — —			9823876	Hitelezők leiben — — — — —			16088322
Adósok:				Hitelezők külföldi értékben — — — —			79738921
Fedezett adósok bekebelezéssel — —	101441472	—		Devizatermin hitelezők — — — — —			23651238
Adósok kézzizálog és rimesszafedezettel — — — — —	49314899	—		Átmeneti tételek — — — — —			17315503
Adósok más bankszerű fedezettel — —	56964441	15		Szavatosságok — — — — —	100.919.638.	—	
Érdekkörünkbe tartozó vállalatok tartozásai — — — — —	64120852	—		Beszédvények — — — — —	34.414.252.95	—	
Rövidlejáratu és nyílt adósok — — —	64049871	—	335891535	Nyereség:			
Devizatermin adósok — — — — —			23644534	Athozat az 1928. évről — — — — —	3233460	04	
Ingtatlanok:				1929. évi tiszta nyereség — — — —	24185839	20	27419299
Intézeti palota Temesvárott — — —	12000000	—					
Fióképiletek és ingatlanok — — — —	1078458	—	13078458				
Leltár — — — — —			1				
Szavatosságok — — — — —	100.919.638.	—					
Beszédvények — — — — —	34.414.252.95	—					
			912070575				912070575

Timiş-ara, 1929 december 31-én.

A könyvelésért: Gusz s. k., aligazgató.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Blank s. k., alelnök   Arjăreanu s. k.   Dr. Beniczky s. k.   Dr. Coste s. k.   Fleissig s. k.   Frankl s. k.
 Hajts s. k.   Heltai s. k.   Kálmán s. k.   Kimmel s. k.   Kun s. k.   Mayer-Gunthof s. k.
 Mocsonyi s. k.   Dr. Nicora s. k.   Petrovici s. k.   Policrat s. k.   Preleuthner s. k.   Szana jun. s. k.
 Uhrmann s. k.   Ing. Vidrighin s. k.   White s. k.

Megvizsgálta és helyesnek találta

A FELÜGYELŐBIZOTTSÁG:

Bejan s. k.   Bernstein s. k.   Crăciun s. k.
 Latter s. k.   Mateiu s. k.   Somló s. k.

Industria Sârmei și-a serbătorit aniversarea a zecea cu un frumos fast

La serbătorire au participat și miniștri

Industria Sârmei și-a sărbătorit cu frumos fast jubileul de zece ani.

Inițiată la 6 Aprilie 1920 și

sprrijinită de „Banca Centrală”, Industria Sârmei a progresat.

ajungând într'un singur deceniu la o dezvoltare care întrece orice așteptări.

Având în vedere și situația economică în care se găsește România cât și taxele vamale ale vechiului regim. taxe din cauza cărora

Industria Sârmei e silită să-și vândă uneori produsele cu un preț mai ridicat față de produsele străine,

ceea ce a reușit să facă această societate este nu numai un lucru frumos ci tot odată o fală a industriei românești. Având un capital românesc, o conducere românească și curajoasă și pricepută, uzinele cele mai moderne din țară,

Industria Sârmei reprezintă în Ardeal cel mai puternic izvor necesar vieții economice și industriale.

Dar ea mai are un rol de îndeplinit și pentru care trebuie susținută de stat. acela de a fi necesară apărării naționale prin fabricatele sale.

Serbarea dela C. Turzii.

La Uzinele din C. Turzii. s'a sărbătorit împlinirea primului deceniu de muncă rodnică și înflorire a „Industriei Sârmei”. In numeroasa asistență am remarcat pe dnii dr. Alexandru Vaida-Voevod, ministru de interne, dna și d. subsecretar de stat dr. Valeriu Moldovan. Prof. dr. E. Hațiegan, d. dr. Hodor, dr. I. Comșa, Diamant, d. Ionescu Cluj. Valentin Poruțiu senator. dr. A. Oțoiu. Mircea A. București, dr. Poruțiu dna și d. Iuliu Morariu. d. prefect Milea, P. Suci, dna și d. Ing. Bozdog, Oprea. București, dir. Vajda, dir. Peller, Munteanu, Barbu, Ing. Floașiu. I. Martalogu, dr. A. Comșa, dir. Beșa. senator Mircea, București. Drecshler, Timișoara, Bozsár F. Timișoara, Nirenfeld. Pra-

ga, Neuman Havas Cluj. Smădu dir. Băncii Generale, Chercea, Brăila. Ing. Hosu dir Reg. CFR Cluj, dr. I. C. Iancu. dr. Trif, Meichner, Satu-Mare. Carniol, Pretorianu. Boșca, Moțoiu. E. Georgescu, Nierenstein, Praga. Iosifescu, Turda. etc.

După celebrarea unui scurt serviciu religios oaspeții au vizitat uzinele. D. ministru dr. Vaida

a vizitat toate secțiunile.

După vizitarea uzinei d. Vaida a vizitat și colonia muncitorească, unde s'a întreținut cu locuitorii coloniei. La orele 2 d. m. a avut loc un banquet.

Luând cuvântul d. dr. I. Comșa, mulțumește în numele Consiliului de Administrație oaspeților și dlui ministru dr. V. Moldovanu care a binevoit să onoreze această masă cu prezența dsale. Inchină pentru M. S. Regele Mihai și Inalta Regentă.

D. senator dr. Valentin Poruțiu după ce arată diferitele neajunsuri pe cari le-a întâmpinat societatea din cauza lipsei de sprijin din partea unor autorități. roagă pe d. ministru să intervină pentru a se proteja această industrie, care

nu este nici parazitată și nici inexistentă, ci este necesară

țării și apărării ei. D. mișis-

tru Moldovan scuzând absența dlui ministru dr. A. Vaida-Voevod și a celorlalți membri ai guvernului spune că se simte mândru ca fiu al acestui județ. când vede cum în huruitul asurzitor al sutelelor de mașini, oamenii, lăsând la o parte orice veleități de ordin personal. sau etnic, aduc jertfa lor, pe altarul muncii dătătoare de viață.

Invită minoritarii la o colaborare industrială cu noi.

căci numai așa vor putea fi servite interesele acestei țări. In credință că sărbătoarea frumoasă înseamnă o biruință și care se datorește în primul rând conducătorilor, d. ministru încheie ridicând paharul în sănătatea dlor dr. I. Comșa și Diamant.

Au luat apoi cuvântul dnii

dr. Beșa pentru sprijinitorii acestei întreprinderi, d. Martalogu, pentru presă, d. Diamant dir general pentru muncitori și clienți.

D. Emil Hațieganu prof. univ. aduce salutul călduros al Universității Regele Ferdinand din Cluj acestei rodnice societăți. Știința propusă la Alma Mater din capitala Ardealului este desigur un important factor în economia țării. Știința pură. nu aduce nici un folos, ci trebuie să i-se atașeze munca brațelor, puterea fizică.

Aici am văzut admirabila îmbinare a acestor doi factori: știință și muncă.

Am văzut cu toții azi, în fața cazanelor clocotitoare pe sol-

dații necunoscuți ai muncii, a cei martiri ai muncii stăruitoare care își au în mare parte meritul de a contribui la înflorirea acestei întreprinderi.

Inchină în sănătatea soldatului necunoscut al muncii fizice și intelectuale.

In numele clienților acestei societăți au luat cuvântul dnii Pretorian (București), Carniol (Buc.). Boșca (Galați), Moțoiu (Ploesti), Jickely, Sibiu. Nierenstein, Praga și d. Iosifescu din Ploesti.

Toți și-au exprimat bucuria și încrederea ce o au în această întreprindere care este o fală a țării noastre.

La orele 5 jum. d. m. banquetul a luat sfârșit.

Cu prilejul acestei aniversări conducerea Industriei Sârmei a creat un fond de pensune de 2 milioane pentru muncitorii săi urmând ca el să fie alimentat în fiecare an cu alte 2 milioane.

! Pyram-Pasta tubusban fényesíti és festi a legkényesebb cipőket „LEDA” Timișoara. Autókat, bóröket, tömegárut legjobban a „LEDA” vegyszeti gyár által készített „CELLOLEDIN” Spritzlakkal festhet. Kérjen ajánlatot.

„LEDA” fabrica de prod. chimice s. a. TIMIȘOARA

CONVOCARE

SEDAN S. A. pt. Industrie și Comerț, Cluj, convoacă pe Dnii acționari a se întruni în adunare generală ordinară ce se va ține la Cluj în 26 Aprilie 1930, ora 16 în Str. Iuliu Maniu No. 9, la ordinea zilei:

a) Constituirea adunării generale.
b) Raportul consiliului de administrație către adunarea generală, stabilirea Bilanțului și hotărârea asupra perderii.
c) Raportul consiliului de cenzori.

d) Hotărârea asupra raportului Consiliului de Administrație privitor la lichidarea Societății și delegarea lichidatorilor.
e) Alegerea Comitet. de Cenzori.
f) Eventuale propuneri.

ACTIV

Cassa	590	10
Debitori	307.207	—
Marfă	1.531.670	—
Materiale semifabricate	200.000	—
Imobil	6.624.536	—
Mașini și unelte	1.211.194	12
Instalații	195.782	50
Mobilier	278.192	—
Spese de fondare	436.180	—
Avans de salarii	216	—
Poziții transitorii	17.228	—
Profit și Pierdere	4.221.626	15
	15,024.411	87

BILANȚ

Capital social	10,000.000	—
Fond amortisment imobil	662.452	—
Fond amortisment mașinerii	121.119	12
Fond amortisment instalații	19.578	50
Fond amortisment mobilier	27.819	—
Creditori	4,169.998	25
Poziții transitorii	23.445	—
	15,024.411	87

PASIV

Capital social	10,000.000	—
Fond amortisment imobil	662.452	—
Fond amortisment mașinerii	121.119	12
Fond amortisment instalații	19.578	50
Fond amortisment mobilier	27.819	—
Creditori	4,169.998	25
Poziții transitorii	23.445	—
	15,024.411	87

Cluj, la 31 Decembrie 1929.

Sedan S. A. pt. Industrie și Comerț Cluj
Pery Poruțiu.

„Ardealul Economic—Erdélyi Közgazdaság”

Organ al Industriei, Comerțului și Finanței din Ardeal și Banat. — Erdély és Bánát ipari, kereskedelmi és pénzügyi szakklapja
Redacția și Administrația: — Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 121. — Telefon: 4-44.

Director și răspunzător: } TRAIAN CHIRILĂ
Igazgató és felelős szerk: }

Abonamente — Előfizetési árak

In țară pe un an	Pentru particulari comercianți și industriași	1200 lei
Belföldön egész évre	Pentru bănci instituțiuni financiare și societăți	2000 lei
	Magánosoknak, kereskedők és gyárosoknak	1200 lei
	Bankoknak, pénzintézeteknek és társaságoknak	2000 lei
	Pentru străinătate	1500 lei.
	Külföldre	

Jumătate an { 600 lei
1200 lei
Félévre . . . . . { 600 lei
1200 lei

Anunțuri — Hirdetések:

Pagina l. a. cm ²	20 lei
Cimlapon l. oldalon cm ² -ként	15 lei
In text	80 lei
Szövegoldalon	
Un sir garmond	
Egy garmond sor	

Industria Textilă Arădană Soc. A.

Telefon: 7-58.

Cea mai mare fabrică
de textile din Ardeal

Erdély legnagyobb
textilgyára Arad.

Telefon: 7-58.

Aradi Textilgyár Részvénytársaság

CASA NOASTRĂ

SOCIETATE ANONIMA PENTRU BANCA
COMERȚ ȘI INDUSTRIE

Capital și rezerve
Lei 73.400.000

Sediul Social: Satu-Mare.

Sucursale:

BAIA-MARE, CAREI, SIGHET și VALEA LUI
MIHAL.

Afiliațiuni:

„UNIO”, Fabrica de vagoane S. A. SATU-MARE.
Soc. Anon. Pentru Importul de Fierărie, Satu-Mare

Kolozsvári Takarékpénzt. és Hitelbank Részvénytárs.

Cluj, Piața Unirii (Mátyás király-tér) 7

Fiókjai: Déz, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár
Marosvásárhely és Nagyváradon. — :-

Saját tőkéi **85** millió lej

Minden banküg-
yletet legelő-
nyöbben
végez.

Engedélyezett
devizahely.

Affiliált Intézetek:
Torda-Aranyos Vármegyei
Takarékpénztár Rt. Tordán
Alsófehérvármegyei Gaz-
dasági Bank és Takarékp.
Rt. Nagyenyed, Udvarhely-
megyei Takarékpénztár Rt.
Székelyudvarhelyen és
Sz.-Keresztúron, Szászré-
gnyvidéki Takarékpénztár Rt.
Rt. Szászrégenben és Nép-
bank Rt. Biharyváros Szamosúj-
vári Hitelbank Rt. Szamosújvár.

Áruraktárai
a vasut
mellett

Betéteket
elfogad

Nem trükk! Valóság!

Kedves, barátságos, tiszta szoba árból

20%

Bőséges, ízletes házi étkezési árból

10%

engedményt kap Ön, mint ezen lap előfizetője

Budapesten a

PARK-Nagyszállóban

VIII, Baross-tér 10. szám.

Mezőgazdasági Bank

és Takarékpénztár Rt.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii No. 9.

Fiókinézet: Dej-Déz, Jibou-Zsibó, Beclean-Bethlen
Zălau-Zilah

Affiliált intézetek: A Nagyenyedi „Kisegítő” Ta-
karékpénztár Rt., Aiud-Nagyenyed és ennek Uioara-
marosujvári fiókinézete.

Saját tőkéi **58** millió lej

Minden bankügyletet legelőnyöbben vé-
gez. — Engedélyezett devizahely. — At-
utalás a bel- és külföld bármely piacára.

Ardealul Economic Erdélyi Közgazdaság

hirdetési árai:

Cimlapon cm²-ként Lei 20.—

Szöveg között cm²-

ként — — Lei 15.—

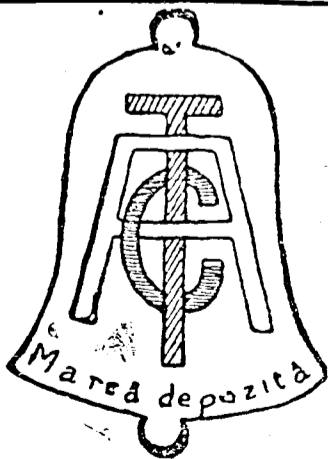
Többi hirdetési ol-

dalon — — Lei 10.—

Egy garmond sor Lei 80.—

Citiți

„Lemnul”

Cu această marcă este prevăzută
fiecare obiect de argint și lux fa-
bricat în fabrică

„TACĂMUL” din

•••••

Fineță de 800!

Fabricațiile se pot procura în prăvăliile re-
bijuterii mai bune. Numai pentru revânzător,
„Tacămul” fabrică de argintării, Cluj
Str. N. Iorga No. 11/A. — Telefon: 4-82
Adresa telegrafică: „Tacămul”.